

A művészet életvize

„A művészet az embert viszonylag szűk életteréből átemeli az emberiség számára potenciálisan adott, de egyedei számára soha meg nem élhető virtuális élményteljességbe, amely az egyéni lét kereteit messze meghaladó tágasság. A művészet afféle életvíz tengerébe meríti újra meg újra az embert, a beleélés, átélés útján megéli mások élményeit, látni, ítélni, gondolkodni lesz képes mások tudatával, mások helyett is. Ez pedig már minőségi következmény” (Bálványos 1998)

Bálványos Huba (1938-2011)

Bálványos Huba gondolatát idézi e cím, - aki a fizikai értelemben vett létezés törvényei szerint 2011. - már nem lehet közöttünk. Ám itt vannak a művei és azok a gondolatok, amiket megosztott velünk előszóban, vagy írásban. A bölcs, kicsit néha ironizáló mosoly, a kedves, játékosan csipkelődő humor...s a képek. Nem tudok róla múlt időben írni. A művész sorsa, hogy tovább él.

Budapesten született 1938-ban. 1962-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, ahol ezután kilenc évig tanított ábrázoló geometriát. 1964 óta rendszeresen kiállító művész. Legtöbb munkája litográfia és különböző technikájú rajz. Van öt grafikai mappája, de készített nagyméretű faliképet, iskolai emlékfalat, és bronz portrédomborműveket is. Sok műve van közgyűjteményekben. A 60-as és a 70-es években részt vett a magyar grafika sok külföldi bemutatóján Hanoitól Rómáig, Addis-Abebatól Oslóig, valamint grafikai beinnálékon (Párizs, Firenze, Heidelberg, Fredrikstadt, Szófia). 1968-ban a Firenzei grafikai Beinnálén aranyérmet, itthon 14 különböző kiállítási díjat, több pályázati díjat és 1979-ben Munkácsy-díjat kapott. Egyéni kiállítása külföldön Bresciában, Hamburgban, Havannában és Szófiában volt.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségében kilenc évig volt a képgrafikus szakosztály titkára, majd képzőművész alelnök 1986-1990-ig.

1977 óta tanít a Budapesti Tanítóképző Főiskolán, 1990-től a Vizuális Nevelési Tanszék vezetője. A vizuális nevelés ill. a művészeti nevelés témakörében számos publikációja jelent meg (cikkek, tanulmányok, tantervek, tankönyvek), de publikált esztétikai tanulmányokat, művészeti kritikákat, cikkeket is. Alapítója és elnöke a Pedagógusképző Főiskolák Vizuális Nevelési Kollégiumának. Pedagógiai munkássága elismeréseként 1997-ben Szent-Györgyi Albert díjban részesült.

A legközvetlenebb műfaj talán a grafika. A kéz közvetíti a lélek legfinomabb rezdüléseit, a tudattalan halk sugallatait, spontán módon hozva össze a tudatost és az ösztönöst. A lehetetnyi finom gesztusok, vagy drámaian kemény mozdulatok nyomán a vonalak a rajztoll érzékeny végén születnek meg aztán, a papír mindenséget sejtető, vakító fehérségében.

Alkonyul (tusrajz)

A formákat érzékenyen körülrezgő vonalai lírai finomsággal fogalmazznak. Érezzük rajtuk az érintések nyomait. Kapcsolatba kerülünk velük, mert bele tudjuk élni magunkat ebbe a személyességbe. Bálványos Huba művészetének középpontjában az *Ember* áll. Grafikáival és nevelő-alkotó munkájával együttesen, de külön is – „az ember mértékét” kutatja.

Az ember gyarlóságai, angyali és ördögi dolgai fénylenek fel lapjain. Ezek mellett és általuk kicsendül valami mélységes humánus, az alkotó hite az ember lassan porosodó értékeiben.

Ha elszáll a lélek, kiüresednek a testek. Átlátszó drótvázaik halvány árnyékpókhálókat vetnek majd a falakra. Mi lesz az emberrel? Mihez kezd akkor? Mit ér az életünk a lélek nélkül, ami még a tárgyainkat is áthatja – megnevesíti?

Nagy empátiával, mély szeretettel mutatja meg a fájdalom, vagy az öröm érzéseit. Kiváló érzéke van az irónia, a humor világához is. Néhol kedves, bölcs derűvel, máskor zengő drámával fogalmaz, de mindvégig az esendő emberbe vetett töretlen hittel. A kapcsolatok, a család, az egymásra figyelés – vigyázás megható gesztusai jelennek meg lapjain. Évtizedekkel ezelőtt jelezte már hiányát ezeknek az értékeknek. Aztán inkább tanítani kezdett. „Az talán a leghatékonyabb módszer, sokkal több emberhez szólhatsz...” mondta nekem egyszer.

Együttérzés (tusrajz)

A tanítás alkotás, az alkotás tanítás. A kettő együtt és soha el nem választhatóan. Mint az élet egy megbízható, állandó belső irányítóje által pályán tartott nagy ívű repülés. Nem tévedhetünk el, mert saját rendszerünk készletet, állít pályára és az ő belső hangjaira hallgatva fogalmazzuk meg, rajzoljuk fel az irányokat.

Egymásból következő-születő, magától értetődően kapcsolódó struktúrák. Organikusan felépült egész. Életmodell. A képalkotás művészete és az ember-lélekformáló alkotómunka végeredményben csak a belső arányok finom átbillenése következményképp válik ketté néhol. De következetesen és megbízhatóan újra és újra csak a szívvel áldott tehetség teljes aktivitásával.

Iskola (famestet)

Nyomot hagyunk magunk körül, az életünk sajátos jeleit az időrétegekben. Összedobált, kusza halmazukban csak a művészet tehet igazságot. Születés és halál, teremtés és pusztítás termékeny állandóságát szemlélhetjük itt. Győzteseket látunk puskával, szárnyakkal – szárnyak nélkül... *Az ember mértéke ...* ahogy mondom.

A művészet az emberiség lelkiismerete. Ám csak azokat szólítja meg, akiknek lelke van hozzá. Soraik példája az életet modellezi. Most másképpen. Újra – és újrakezdve és átformálva, az igazságot vallató, soha nem szűnő akarással.

A művészet: tanítás: Valami szebb életre nevelés a szellem esztétikumával. Közgazdasági fogalmakkal, pénzalapú mentalitással megfoghatatlan, értelmezhetetlen logika. „*Az ember mértéke...*”

Borbély Károly

Irodalom:

Bálványos Huba: Esztétikai-művészeti ismeretek, nevelés. Balassi Kiadó. Budapest, 1998

Nike (fametszet)